HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אם לא דריש. לריבוא: **כי האי תנא.** שפירש מלדורשן: **היה דורש כל אחין שבתורה.** לריבוא: **פירש.** שירא לרבות שום דבר להשוותו למורא המקום: **כפרה כתיב בה.** כפר לעמך ישראל (דברים כא:). **קדשים.** וקדשים אסורין בהנאה שהרי מועלין בהן (ב) ולא פרכינן אי מה קדש כו' (ג) אלין משיבין על ההיקש): **לפורי מצורע.** מכשירי בחוץ הן שהרי חוץ לעיר נעשית מצותן ולהכשיר את המצורע לבא במחנה: **מכשיר בפנים.** אשם מצורע: **מכפר בפנים.** כל הקרבנות: **מכפר בחוץ.** עגלה ערופה: **מה בפנים עשה מכשיר ומכפר.** לא חלק בין אשם מצורע לשאר אשמות: **משעת שחיטה.** נאסרת השחוטה והמשולחת מותרת כדלקמן: **משעת לקיחה.** נאסרות שתיהן עד שישלח המשולחת ויתרת בשילוחה: **מעגלה ערופה.** מה התם מיתסרא מחיים בקדשים אף כאן מחיים: ה"ג **ועגלה ערופה מאימתי אמר רבי יוחנן כו'.** מאימתי נאסרת הואיל ואין דמיה (ד) קדושין לא קדושת מזבח ולא קדושת בדק הבית אלא היא עצמה לעריפה: **גבול שמעתי בה ושכחתי.** מאימתי נאסרת: **יירידה לנחל איתן.** היא הגורמת לה שם עריפה ואוסרתה: **הכא מי איכא לה גבול אחרינא.** וכיון דילפינן לה איסור מחיים ע"כ קיחה היא דגרמה: **כל.** רבוא הוא: **אשר.** רבוא הוא: **לאחר שחיטה מיבעיא.** ולמה לי קרא למיסרה בשלמא להיתרא דמשולחת איצטריך קרא אלא איסורא דשחוטה למה לי: **ואחיא שחיטה ומכשרה לה.** עם שאר עבודות והא נמי תתכשר לאחר גמר מצותה: **טריפה.** פסולה לטהרת מצורע דכתיב חיות (ויקרא יד): **ונמצאת טריפה.** קס"ד כשבדק בסימניה נמצאת שנטרפה בשחיטתה דאי נטרפה מעיקרא כגון ניקב קרום של מוח (ה) או שנתחכו רגליה (ו) לא שייך למיתני (ז) ונמצאת: **יקח זוג נשים.** אין צריך להביא שתים אחרות: **והראשונה מותרת בהנאה.** דקס"ד שחיטה היא דאסרה לה והא לאו שחיטה היא: **אמאי מותרת בהנאה.** דילמא בשעת קיחה ראויה היתה והיכן הותר איסורה: **שנמצאת טריפה בבני מעים.** בשעת קיחה לא הויא חזיא ולא חל עלה איסור: **ר' יעקב סבר שחיטה שאינה ראויה.** למצותה שמה שחיטה לאוסרה: **מחיים לא מיתסרא.** דאי איתסרא במאי פקע איסורה: **תנאי היא.** הני תנאי סבירא להו דקאמרת דלא מיתסרא ותנא דבי רבי ישמעאל דילף מכשיר ממכפר סבירא ליה דמיתסרא מחיים כמכפר: **ואיפוך אנא.** וזה אשר לא תאכלו לרבות את המשולחת: **לא מצינו בעלי חיים שאסורים.** איסור עולם:

מוקצה

אף מכשיר ומכפר האמור בחוץ עשה בו מכשיר כמכפר גופא כל צפור טהורה תאכלו (ו) **לרבות את המשולחת וזה אשר לא תאכלו מהם לרבות את השחוטה ואיפוך אנא אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי לא מצינו** (ז) **בעלי חיים שאסורים מתקיף לה רב שמואל בר רב יצחק ולא הרי**

מוקצה

כפרה כתיב בה בקדשים. דכתיב (דברים כא:) כפר לעמך ישראל וקדשים אסורין בהנאה שהרי מועלין בהן תימה דבכריתות (דף ו.) מפיק ליה מועלין אם אם תהא קבותה וי"ל דתרוייהו צריכי דאי משום כפרה ה"א דוקא מחיים אסורה בהנאה כמו קדשים אבל לאחר עריפה מותרת כיון שנעשית מצותה (א) להכי איצטריך ועלין אם ואי מועלין אם לחוד ה"א דוקא לאחר עריפה אסורה בהנאה אבל מחיים לא להכי איצטריך כפרה (ב) אי נמי יש לומר דהא דקאמר הכא כפרה כתיב בה לא עיקר דרשא היא דהא איצטריך לדרשא אחריתי כדאמרינן בפ' קמא דחולין (דף יא.) דילמא עריפה היא וכי תימא מאי נפקא לן מינה כפרה כתיב בה בקדשים אלא עיקר דרשה דהכא הוי מועלין אם (ג):

משעת שחיטה. פי' ומשולחת נמי תיאסר משחיטת חבירתה עד השילוח ואין לפרש משעת שחיטה בשחוטה ובמשולחת ליכא איסור כלל דהא תנא לפורי מצורע דמשמע תרוייהו (ד): **מי אית ליה גבול אחרינא.** דאין לומר הנאת ליפורים כמו הורדת עגלה ערופה דהא הורדת עגלה ערופה כתיב בפרשה (דברים כא) והורידו זקני העיר את העגלה (ה) אבל הנאת ליפורים לא כתיב (ו) אבל לקיחה כתיבה דכתיב (ויקרא יד) ולקח למטהר (ז): **וזה אשר לא תאכלו לרבות השחוטה.** וא"ת להך תנא איסור הנאה מנא ליה אליבא דחזקיה דאמר (ח) לא תאכלו לא משמע איסור הנאה וי"ל דגמרי איסור משולחת משחוטה (ט) מה שחוטה אסורה אף משולחת אסורה ואיסור דמשולחת הנאה הוא דמחיים לא שייך אכילה (י): **שחטה ונמצאת טריפה.** פירש בקונטרס דקס"ד כשבדק בסימניו נמצאת שנטרפה בשחיטה כגון שנקב הוושט דאי נטרפה מעיקרא כגון ניקב קרום (כ) או נתחכו רגליה לא שייך למיתני נמצאת והיינו דקאמר גמרא אמאי מותרת בהנאה כלומר איסור שבה היכן הלך ומשני שנמצאת טריפה בבני מעים ולא חל בשעת שחיטה (ל) אלא מקודם שחיטה ולהכי מוקי לה בטרפות דבני מעיים דאי הוה מוקי לה בטרפות שבחוץ וקודם שחיטה לא הוה קרי ליה נמצאת אלא השוחט טריפה אבל בטרפות דבני מעיים נקרא שפיר נמצאת שהרי אינו נראה וקשה כי נמי נמצאת טריפה שנקבו הדקין (מ) שמא הטרפות בא אחר הלקיחה וא"כ אמאי מותרת תאסר מספק לכנ"ל דמעיקרא ס"ד שוחט ונמצאת טריפה כגון שנקבו הדקין ופריך אמאי מותרת שמא אחר לקיחה היה ומשני שנמצאת טריפה בבני מעיים כגון שנטל הכבד (נ) או טרפות אחרת שודאי היה משמוד: **תנאי היא נאמר מכשיר בו' אף מכשיר האמור בחוץ עשה בו מכשיר במכפר.** פי' בקונטרס מכשיר היינו ליפורי מצורע ומכפר עגלה ערופה תימה דהכא משמע דילפינן ליפורים דאסורים בהנאה מעגלה ערופה וכבריתות (ס) (דף כה.) משמע דילפינן עגלה ערופה מליפורים ויש לומר דמעיקרא צריך למילף ליפורים מעגלה ערופה דמה עגלה ערופה אסורה לכל הפחות משעת עריפה אף ליפור דמשולחת אסורה (ע) לכל הפחות איסור דשייך בה והיינו על כרחך מחיים קודם שנשתלחה (פ) וכיון דאשכחן איסור מחיים במשולחת אם כן שפיר ילף התם עגלה ערופה דנאסרת מחיים מליפור המשולחת ואחר כך ילפינן ליפור השחוטה דנאסרה אף מחיים דהיינו משעת לקיחה מעגלה ערופה (צ):

הרי

(ב) [פסחים כב: וש"נ], (ג) [בכורות ו: ב"ק מא: פסחים כב: [חגיגה יב. ע"ש], (ד) [בכמ"ש וספ: שבר, וכ"ה בב"ק וכפסחים], (ד) ע"ז כט: מולין יא. [זבחים ע: מגילה כא.], (ה) מולין קמ. כריתות כה. ע"ש, (ו) [בכמ"י: בפנים], (ז) [בכמ"י: בחוץ], (ח) מולין פב., (ט) [ע' מולין שם], (י) ג"ז שם זבחים ע: כריתות כה., (כ) [ע' תוס' מולין פב ע"א ד"ה אמר רבי יוחנן], (ל) ספרי פרשת ראה [מולין קמ.], (מ) נגעים פי"ד מ"ה, (נ) מוספתא לנגעים פ"א ה"ח ע"ש, (ס) [בכמ"י: עקיבא], (ע) כתובות לד. ב"ק עא. מולין פ. פד., (פ) [בכמ"י נוסף: אבל], (צ) [מולין קמ. כריתות כה.],(ק) [בכ"י בפנים], (ר) ע"ז נד:, (ש) עיין בתי"ס ורש"ש, (ת) [ב"ק סג ע"ב], (א) [בדפו"כ: קדוש', ויתכן לל"ל קדושים], (ב) [ע' מולין קמ ע"א], (ג) [שם מנ ע"א], (ד) [שם עו ע"א], (ה) [ע' תוס' הרא"ש דרש"י חזר בו], (ו) [דברים כא, ד], (ז) [וע"ע תוס' ע"ז כט: ד"ה כפרה וכמולין פב. ד"ה א"ר יעקב], (ח) [פסחים כב:], (ט) ל"ל ולא. רש"ל, (י) [מולין מב ע"א], (כ) [שם], (ל) [וע"ע תוס' כריתות כה ע"א ד"ה תנאי, ותוס' מולין פב ע"א ד"ה גמרי],

הגהות הב"ח

(א) גמ' משעת לקיחה קיחה קיחה מעגלה ערופה. נ"ב כ"ה בס"א [ע' מהרש"ל]: (ב) תוס' ד"ה שחטה וכו' קרום של מוח לו נתחכו וכו' שחיטה ולא מקודם:

מוסף תוספות

א. דאין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו [יומא נט:]. תוס' ע"ז כט: דומיא דשחיטה בקדשים כדאמר בסמוך. ריטב"א. ב. כתיב בקדשים דמיתסרי אף מחיים. תוס' ע"ז כט: ג. ואין לומר ציפורי דעלמא דאם כן ליתני נמי שורים הנסקלים. תוס' טוק. ד. ריש בה מצות הורדה. תוס' הרא"ש. ה. ומי לא עסקינן שהם כבר אצלו. שם. ו. היינו הפרשה כדאמרינן אין הקינין מתפרשין אלא בלקיחת בעלים או בעשית כהן. שם. ז. דכיון דגלי לן קרא דשחוטה מיתסרא סברא הוא דגם המשולחת שתאסר עד השילוח שסברא הוא ששתיהן שוות עד גמר מצוותן. תוס' כריתות כה. ח. הלכך שחוטה נמי תיאסר בהנאה. תוס' שם. ט. גבי פלוגתא דעגלה ערופה מתי נאסרת רב המנונא אמר מחיים רבה אמר לאחר מיתה ודחיק לאשכוחי תנא כרב המנונא ומייתי לה מהכא דגמיר מכשיר ממכפר. תוס' הרא"ש. י. דשני ציפורים גמר ממכפר אפילו המשולחת. שם. כ. דלאחר שילוח שריא כדאמרינן בשמעתין. שם.

קסט א מיי' פי"א מה"מ טומאת צרעת הל"ו:
קע ב מיי' פי"א מה"מ רוצח הל"ו:
קעא ג מיי' פי"א מה"מ טומאת צרעת הל"ו:
קעב ד ה ו מיי' שם הלכה ז:

תורה אור השלם

1. אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ: דברים ו יג
2. כָּל צִפּוֹר טְהֹרָה תֹּאכֵלוּ: דברים יד יא

תוס' ר"י הזקן

כפרה. כפר לעמך ישראל [דברים כא, ח], וקדשים אסירי בהנאה. צפורי מצורע. מכשיר בחוץ הם שהרי חוץ לעיר נעשית מצותה להכשיר המצורע לבא אל המחנה. מכשיר בפנים. אשם מצורע. מכפר בפנים. כל הקרבנות. מכפר בחוץ. עגלה ערופה. המשולחת. אחת מהצפרים שהיה משלח שמותרת דכל ריבויא הוא. השחוטה. שאסורה.

מוסף רש"י

את לא דריש. לריבוי דסבר לה כשמעון העמסוני שפירש כל אתים שבתורה לרבות, כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש, מה קדשים אסורין בהנאה אף היא אסורה בהנאה (חולין יא. וכנ"ל ע"ז כט:). **נאמר מכשיר ומכפר מבפנים ונאמר מכשיר ומכפר מבחוץ.** מכשיר בפנים, אשם מצורע ומטעות מתוסרי כפרה זוכין ויולדות שאין באין אלא להכשירן בקדשים: מכפר בפנים, כל חטאות ואשמות, מכשיר בחוץ, לפורי מצורע שהן לטהר, מכפר בחוץ, עגיר המשתלח (חולין קמ.). ועגלה ערופה (כריתות כה.). **עשה בו מכשיר כמכפר.** אשם מצורע כשאר חטאות ואשמות (כריתות כה.). **אף מכשיר ומכפר האמור בחוץ עשה בו מכשיר.** לפורי מצורע דלאמורין בפנייה מחיים, כמכפר. כשעיר המשתלח ועגלה ערופה (שם). משעת שחיטה. ונאסרת שחוטה אבל המשולחת מותרת לכתיב (ויקרא יד) ושלח את הצפור החיה וגו', ולא אמרה תורה שלח לתקלה (חולין פב.). **משעת לקיחה.** ושמיהן נאסרות עד שישלח (שם). מה עגלה ערופה. שנאמר בה קיחה, ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר, אסורה מחיים, אף ולקח למטהר שתי צפרים חיות, אסורות מחיים, ומיהו עגלה ערופה יש לה גבול לאסור בירידתה לנחל איתן, אבל אלו אין בהן מעשה מלקיחה ועד שחיטה, וכיון דנאסרות מחיים על כרחך משעת לקיחה (שם). **גבול שמעתי.** מאימתי נאסרת (שם. זבחים ע: וכריתות כה.). **ונסבין חבריא.** וסבורין התלמידים מדעתם (זבחים ע:). **וזה אשר לא תאכלו מהם.** ימיה הוא, מהסם מן הטהורין, דהא הטהורין דלעיל מיירי קמי, **לרבות את השחוטה.** אבל המשולחת מותרת דלא אמרה תורה שלחנה כדי שיכשלו בה אחריני, שיהו לדין ואוכלין אותה בני אדם, אלא ודאי מותר (חולין קמ.).